

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Näringsdepartementet

Yttrande över betänkandet Vägen mot fossiloberoende jordbruk (SOU 2021:67)

Regelrådet finner att konsekvensutredaren inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Utredaren föreslår att ett jordbruksavdrag införs som ska baseras på företagens intäkter och omfatta företag inom jord-, skogs- och vattenbruk. Återbetalningen av dieselskatten föreslås fasas ut till 2030. Utredaren föreslår även att Jordbruksverkets instruktion ska förtydligas med fokus på konkurrenskraft och lönsamhet och att Jordbruksverkets årliga uppföljning av livsmedelsstrategin ska kompletteras med ett antal nya indikatorer. Vidare föreslås att en biopremie för rena biodrivmedel införs och att den befintliga klimatpremien¹ utvidgas till att omfatta arbetsmaskiner som drivs av biogas och bioetanol samt att gödselstödet och biogasstödet ska utökas och förlängas.

Utredaren lägger följande författningsförslag:

- Förslag till ny förordning (2021:xx) om statligt stöd till användning av vissa biodrivmedel inom jord-, skogs- och vattenbruk,
- Förslag till förordning om ändring i förordningen (2009:1464) med instruktion för Statens jordbruksverk, samt
- Förslag till förordning om ändring i förordningen (2020:750) om statligt stöd till vissa miljöfordon

¹Klimatpremien förklaras i föreliggande betänkande (sida 333) som: Regeringen beslutade i augusti 2020 att införa en premie för miljölastbilar och eldrivna arbetsmaskiner med en effekt över 75 kW. Anslaget, som enligt Budgetpropositionen för 2021 är på 120 miljoner kronor, ska kunna användas till investeringsstöd till nya elbussar, ellastbilar och andra miljölastbilar samt eldrivna arbetsmaskiner. Energimyndigheten är ansvarig myndighet för administrationen av stödet.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

I utredningsdirektivet stipuleras att en särskild utredare ska föreslå åtgärder och styrmedel för att stödja en utveckling mot ett fossiloberoende jordbruk. Utredaren skulle enligt direktivet utreda och föreslå åtgärder och styrmedel för att främja:

- övergången till en konkurrenskraftig och fossiloberoende jordbruksproduktion och vid behov föreslå kompensationsåtgärder för att stärka och öka konkurrenskraften inom det svenska jordbruket,
- jordbrukets övergång till mindre fossil- och resursintensiva insatsmedel utöver drivmedel,
- övergången till fossiloberoende och mindre fossilintensiva alternativ för arbetsmaskiner, samt
- innovations- och konkurrenskraften i den inhemska produktionen av biodrivmedel.

Utredarens syfte uppges ha varit att ta fram förslag som bidrar till en konkurrenskraftig livsmedelskedja, en förbättrad drivmedels- och livsmedelsberedskap samt att nå uppsatta klimatmål. Förslaget anges ha avgränsats så att utsläpp som uppkommer utanför Sveriges gränser utelämnas fränsett gällande mineralgödsel då denna del blivit särskilt utpekad i utredningsdirektiven. Vidare anges att utredaren i huvudsak fokuserat på jordbruket men att också andra branscher, framför allt skogs- och vattenbruk, beaktats vid utarbetandet av förslaget.

I betänkandet anges även att efterfrågan på livsmedel ökat de senaste decennierna och förutspås fortsätta öka globalt i takt med förbättrade levnadsvillkor i kombination med befolkningsökning. Det anges också att efterfrågan ökar i Sverige och att Sverige importerar jordbruksprodukter och livsmedelsprodukter till ett betydligt större värde än vad som exporteras. Under 2018 uppgick importen till 120 miljarder kronor och exporten till 53 miljarder kronor.

Utredaren framhåller även flera sätt som det svenska jordbruket bidrar till utsläpp av växthusgaser och att det på klimatområdet slagits fast att Sverige senast 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter ha negativa utsläpp.

Den främsta sårbarheten i jordbruket anges vara kopplad till drivmedelstillgången men utredaren framhåller även andra sårbarheter som finns kopplade till behovet av importerade insatsmedel förutom drivmedel samt den låga lönsamheten hos företagen i primärproduktionen.

I betänkandet konstaterar utredaren även att omställningen i jordbruket (till fossiloberoende) inte drivs av lönsamhet samt att svenska jordbruksföretag konkurrerar på en global marknad där förutsättningarna ser mycket olika ut.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets bakgrund och syfte godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

I avsnitt 12.4 *Alternativa förslag* anger förslagsställaren att de alternativ som övervägts till de åtgärder som förordas i betänkandet återfinns under respektive delkapitel (kapitel 3–11) och att avsnitt 12.4 därför enbart innehåller en beskrivning av nollalternativet, det vill säga vad som skulle bli konsekvenserna av om utredaren inte lämnade några förslag.

Nollalternativet beskrivs som att nedsättningen av koldioxidskatt på diesel (återbetalning av dieselskatt) skulle ligga kvar och att stödet till rötning av stallgödsel fasas ut. Vidare anges att det under dessa förutsättningar inte skulle finnas några styrmedel för att främja omställningen av jordbrukets arbetsmaskiner eller några styrmedel för att öka konkurrenskraften och lönsamheten i jordbruket. Här anges även att utredaren i sin analys inkluderat effekterna av det beslut som fattats gällande utvecklingen av reduktionsplikten genom propositionen *Reduktionsplikt för bensin och diesel – kontrollstation 2019* (prop. 2020/21:180, bet. 2020/21MJU23, rskr. 2020/21:411).

Gällande nedsättningen av dieselskatten anges att denna infördes i syfte att stärka jordbrukets konkurrenskraft och att den fungerat väl för att främja denna målsättning. Utredaren anger dock att det inte går att bortse från att det är en subvention av fossila drivmedel och att den därför inte bidrar till en omställning av jordbruket. I nollalternativet, anger förslagsställaren, ligger nedsättningen kvar samtidigt som inga styrmedel för att minska prisgapet mellan biodrivmedel och fossil diesel införs, vilket enligt utredaren skulle innebära en långsammare omställning.

Vidare anges att den av riksdagen beslutade nivån på reduktionsplikten till 2030 skulle innebära att inblandningen av biodrivmedel i den fossila dieseln ökar och att priset ökar i takt med detta. Nedsättningen av dieselskatten är i dag en subventionering för ett till största delen fossilt drivmedel. Efter år 2026 förväntas dock inblandningen av biodrivmedel ha ökat till mer än 50 procent² varför subventionen enligt förslagsställaren då skulle kunna sägas vara mer av en subvention av förnybara drivmedel än fossila drivmedel. Vidare nämns att priset på dieseln väntas öka med 8–12 öre per procent reduktionsplikt³. Detta anges innebära att priset på diesel år 2030 blir 4 till 6 kronor dyrare på grund av inblandningen. Utredaren framhåller att denna prishöjning kommer att påverka lönsamheten hos jordbruksföretagen. Utredaren understryker att reduktionsplikten är ett styrmedel som endast påverkar jordbruksföretag som verkar i Sverige, varför konkurrenskraften hos de svenska jordbruksföretagen skulle försvagas. Förslagsställaren framhåller att om det inte skulle vidtas några nya insatser för att stärka lönsamheten och konkurrenskraften riskerar delar av den svenska jordbruksproduktionen att läggas ner och importen av livsmedel öka. Detta, anger förslagsställaren, skulle innebära en minskad försörjningsförmåga. Vidare anges att om produktionen läggs ner i Sverige och flyttar utomlands så innebär det att klimatpåverkan exporteras och i och med att Sverige har lägre miljö- och klimatpåverkan per producerad enhet riskerar detta att leda till ökade utsläpp av växthusgaser globalt.

² Utredaren refererar här till betänkandet *I en värld som ställer om – Sverige utan fossila drivmedel 2040*, SOU 2021:48, tabell 16.4, se: [I en värld som ställer om - Sverige utan fossila drivmedel 2040 - Regeringen.se](#).

³ Utredaren hänvisar till proposition 2020/21:180 *Reduktionsplikt för bensin och diesel – kontrollstation 2019*, se: [Reduktionsplikt för bensin och diesel - kontrollstation 2019 Proposition 2020/21:180 - Riksdagen](#).

Vidare nämns att utredarens nollalternativ heller inte innefattar några satsningar på att ställa om de arbetsmaskiner som finns inom jordbruket och att den befintliga maskinparken, som till största del drivs av förbränningsmotorer och fossil diesel, bedöms finnas kvar utan incitament till omställning. Utredaren anger här att om biodrivmedel även fortsättningsvis ska vara flera kronor dyrare än den fossila dieseln så kommer det vara svårt att ekonomiskt motivera de enskilda företagen att byta.

I utredarens nollalternativ fasas även stödet till de biogasanläggningar som rötar stallgödsel ut efter 2023, vilket anges medföra en risk att befintliga anläggningar lägger ner verksamheten på grund av bristande lönsamhet. Men framför allt, framhåller utredaren vidare, finns då en risk att inga nya anläggningar kommer att startas. För biogas har Sverige fått beviljat en skattebefrielse i 10 år. I den framtida mixen av biobränslen ser utredaren att biogas kommer att vara en viktig komponent. Utredaren anger även att det är kostsamt att bygga upp en ny produktion, varför det utifrån ett samhällsekonomiskt perspektiv kan vara effektivare att bygga vidare på ett befintligt system än att bygga upp ett helt nytt.

Utredarens sammantagna bedömning är att nollalternativet skulle innebära att lönsamheten i jordbruket skulle försämrats och att såväl livsmedelsproduktionen som produktionen av biodrivmedel skulle läggas ner i Sverige. Genom att produktionen flyttar ut från landet bedömer utredaren att utsläppen av växthusgaser från de livsmedel som konsumeras i Sverige skulle öka och att Sveriges försörjningsförmåga skulle minska.

De alternativa lösningarna behandlas i huvudsak i betänkandets avsnitt 5.2.3, under rubriken *Alternativ för att motivera omställning* (sida 138–141). Utredaren nämner där tre alternativa lösningar: 1) att ta bort nedsättningen på koldioxidskatten som är kopplad till den fossila dieseln, 2) att införa ett hektarstöd inom den gemensamma jordbrukspolitiken i syfte att kompensera ett högre pris på förnybara drivmedel och 3) att införa en biopremie som kompenserar för prisskillnaden mellan fossila och förnybara drivmedel.

Regelrådet gör följande bedömning. Det hade bidragit till läsbarheten av konsekvensutredaren om både de alternativa lösningarna som utredaren övervägt och nollalternativen behandlats i kapitel 12 *Samlad konsekvensanalys*. I betänkandets nuvarande disposition är det tämligen svårt att hitta de mer detaljerade övervägandena kring de alternativa lösningarna som utredaren hänvisar till under kapitel 12. Redovisningen som sådan är dock utförlig.

Regelrådet finner redovisningen av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

I betänkandet anges att flera av utredarens förslag omfattas av de EU-rättsliga reglerna om statligt stöd. Vidare anges att EU-kommissionen under sommaren 2021 väntas komma med ett förslag om uppdaterade riktlinjer för statligt stöd till miljöskydd och energi (EEAG) och att slutligt beslut om riktlinjer ska fattas i december 2021.

Utredaren framhåller även att förordningen och riktlinjerna för statligt stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden ska uppdateras men att EU-kommissionen inte aviserat någon tidsplan för detta.

Mot denna bakgrund bedömer utredaren att Sverige kommer att behöva söka godkännande för ett nytt jordbruksstöd enligt förslaget. En sådan prövning kommer emellertid att göras mot regler som vid tiden för utredningen inte fanns på plats.

Gällande utredarens förslag om en biopremie anges att denna bedöms förenlig med EU:s statsstödsregelverk och kan införas utan förhandsanmälan till EU-kommissionen genom att undantag enligt de minimiförordningarna tillämpas. Här nämner utredaren att det finns takbelopp att förhålla sig till men att bedömningen gjorts att stödet bör rymmas inom dessa för såväl jord-, skogs- som vattenbruket.

Vidare konstaterar utredaren att de förslag som presenteras i betänkandet ligger i linje med EU:s gemensamma jordbrukspolitiska mål som bland annat syftar till att förbättra jordbrukets produktivitet, att bidra till en hållbar förvaltning av naturresurser och att bidra till klimatmålen. Utredningen har också gjort bedömningen att förslagen som presenteras ligger i linje med de ambitioner som finns i EU-kommissionens tillväxtstrategi och den gröna given.

Sammantaget bedömer utredaren att förslagen överensstämmer med Sveriges EU-rättsliga skyldigheter.

Regelrådet gör följande bedömning. Utredaren presenterar en utförlig redovisning av förslagets överensstämmelse med Sveriges förpliktelser enligt EU-rätten.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Gällande särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande nämner utredaren att det inom den närmaste framtiden kommer att fattas en rad beslut, såväl nationellt som på EU-nivå, som kommer att påverka möjligheterna att använda vissa biodrivmedel. Utredaren konstaterar i betänkandet att det varken varit möjligt att föregå eller förutse dessa beslut. Här anger utredaren EU-kommissionens kommande beslut att bevilja skattebefrielse för rena biodrivmedel och uppdateringen av statsstödsriktlinjerna för energi och miljö. Utredaren anger att beslut kring dessa förväntas under 2021. Här nämner utredaren att det blir viktigt med uppföljning, båda av besluten som sådana men även av dess effekter på jordbrukssektorn som helhet.

Utredaren anger vidare att förslagen om införandet av en biopremie för rena biodrivmedel, en utvidgad klimatpremie samt att förlängningen av gödselgasstödet och biogasstödet bör genomföras under 2022. Utredaren framhåller att den utvidgade klimatpremien och förlängningen av gödselgasstödet bör kunna genomföras från och med 1 januari 2022.

I betänkandet nämns även att utredarens förslag om att fasa ut nedsättningen av koldioxidskatten för fossila drivmedel och införa ett nytt jordbruksavdrag sannolikt inte kommer att kunna införas under 2022. Utredaren bedömer att ett jordbruksavdrag sannolikt behöver godkännas av EU-kommissionen som ett statsstöd vilket är en process som tar uppemot ett år. Innan ett jordbruksavdrag är på plats är det enligt utredaren inte möjligt att fasa ut nedsättningen av koldioxidskatten. Detta då en ensidig utfasning av

dieselnedsättningen skulle få alltför långtgående negativa konsekvenser för såväl jordbruket som miljön och livsmedelsförsörjningen.

Regelrådet gör följande bedömning. Det är positivt att redovisningen av denna delaspekt innehåller överväganden som beaktar reglering som arbetas fram i andra instanser och att det tydliggörs hur förslagen i föreliggande betänkande förhåller sig till dessa. Såvitt Regelrådet kan förstå skulle utredarens bedömning om tidpunkt för förslagets införande kunna vara knappt tilltagen. Det framgår emellertid tillräckligt tydligt hur förslagsställaren har resonerat.

Vad gäller behovet av särskilda informationsinsatser har Regelrådet inte kunnat utläsa att någonting om detta omnämns i betänkandet.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till tidpunkt för förslagets ikraftträdande godtagbar.

Regelrådet finner redovisningen av behov av speciella informationsinsatser bristfällig.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

Utredaren anger att förslagen kommer att påverka jord-, skogs- och vattenbruk. Förslaget om att utvidga den befintliga klimatpremien anges påverka alla sektorer inom Sverige som använder sig av arbetsmaskiner. Utredningen förtydligar att företagen inom jord-, skogs- och vattenbruk ser olika ut: jordbruket domineras av småföretag med få anställda där det finns en stor bredd av verksamhetsgrenar men där ett fåtal stora heltidsjordbrukare står för den stora andelen av produktionen. Vidare anges att de små lantbruksföretagen har en stor betydelse för landsbygden och att jordbruket är en del i livsmedelskedjan som är en stor sektor med många sysselsatta och med stora produktionsvärden. Skogsbruket, anger utredaren, består dels av många småföretag där verksamheten är en bisyssla, dels av stora skogsbolag. Inom skogsbruket utförs också en stor del av arbetet av maskinentreprenörer, anger utredaren. Vattenbruket anges vara en relativt liten sektor som domineras av små företag men där antalet företag ökar.

I betänkandets sammanfattning (sida 29–30) ger utredaren en bakgrund om svenskt jordbruk, klimatet och beredskapen. Där anges att det svenska jordbruket år 2019 omfattade drygt 60 000 företag med växtodling och animalieproduktion men att antalet jordbruksföretag minskat då det 2006 fanns 72 000 företag. Utredaren framhåller även att de flesta jordbruk drivs på deltid. 2016 fanns omkring 15 500 heltidsföretag och 47 500 deltidföretag.

Det svenska jordbruket anges vidare uppvisa stor bredd där växtodlingen domineras av vall och spannmål. Jordbruksmarken omfattar, framhålls vidare, cirka 3 miljoner hektar varav 2,6 miljoner hektar är åkermark. Utredaren anger också att arealen skogsbruksmark minskat sedan lång tid tillbaka.

I bakgrunden anger utredaren även att det råder olika förutsättningar för att bedriva jordbruk i olika delar av Sverige: I södra Sverige verkar skånska jordbrukare på samma breddgrad som danska dito medan det nordligaste jordbruket i Sverige ligger norr om polcirkeln. Skillnader i förutsättningar framhålls även gälla mellan jordbrukare som befinner sig i slättbygd och jordbruk som bedrivs i skogs- och mellanbygder.

Regelrådet gör följande bedömning. Redovisningen innehåller värdefull information som ger en ungefärlig bild av hur de företag som påverkas av förslaget ser ut. Regelrådet anser att utredaren på ett tillräckligt sätt anger vilka sektorer som påverkas av förslaget och att angivelsen om det antal som förväntas träffas av förslaget är tillräcklig, trots att det saknas specifik redovisning över antal företag som bedriver vattenbruk. För att också redovisningen av delspekten kring företagens storlek skulle anses godtagbar hade det dock krävts en något närmare angivelse av företagens storlek, såsom uppgifter om andelen små och stora företag och gärna även en förklaring av vilka kriterier som används för att definiera ett företag som litet, såsom antal anställda eller omsättning.

Regelrådet finner redovisningen berörda företag utifrån antal och bransch godtagbar.

Regelrådet finner redovisningen av berörda företag utifrån storlek bristfällig.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader

Utredaren framhåller att kostnader för arbetskraft, skatter på produktionsmedel, djurskydds- och växtskyddslagstiftning, tillståndsprövning enligt miljöbalken samt tillämpning av regelverk har stor påverkan på jordbrukets och trädgårdsnäringens konkurrenskraft. Genom framför allt jordbruksavdraget bedömer utredaren att företagens förmåga att bära den allt tyngre bördan av kostnader och administration kan möjliggöras samtidigt som stöd till klimatåtgärder ökar företagens bidrag till klimatomställningen.

I konsekvensutredningen anges även att jordbruksavdraget bedöms vara relativt okomplicerat för den enskilde företagaren att ta del av, något som förslagsställaren framhåller gäller särskilt då kostnaderna i näringsverksamheten inte behöver fördelas. Utredaren nämner även att många företag använder sig av redovisningsföretag för sin bokföring och deklaration. Utredaren bedömer att den tillkommande uppgift som ett jordbruksavdrag innebär inte medför några större kostnader.

Regelrådet gör följande bedömning. I tabell 4.2 *Jordbruksavdragets effekt vid olika nivåer* återfinns viss information som skulle kunna vara av intresse då tabellen verkar visa exempelberäkningar av storleken på jordbruksavdraget baserat på olika företags omsättning. Regelrådet anser dock att tabellen är alltför svårtydd och är därför inte säkra på att det är en rimlig läsning av tabellens innehåll. De beskrivningar som finns angående vilka administrativa kostnader förslaget kan komma att medföra är alltför svepande och uppgiften att många av de berörda företagen använder sig av redovisningsföretag för sin bokföring och deklaration utgör inte skäl att inte göra en närmare kostnadsberäkning.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets påverkan på berörda företags administrativa kostnader bristfällig.

Andra kostnader och verksamhet

Utredaren framhåller att även om reglerna för jordbruksavdrag i sig bedöms medföra en ökad komplexitet så bedöms alternativen: sänkta egenavgifter, höjt grundavdrag och införandet av ytterligare en skattereduktion leda till en ännu större komplexitet.

Utredaren pekar också ut andra kostnader kopplade till omställningen av äldre arbetsmaskiner som filterbyten, oljebyten och rengöring av bränsletankar på traktorer liksom lagringstankar på gården med mera.

De offentligfinansiella effekterna redovisas också (s. 146–147), där kostnaderna för biopremien anges uppgå till 43 miljoner kronor initialt för att sedan öka till 129 miljoner år 2025. De minskade intäkterna från energi- och koldioxidskatt, i och med att det förnybara bränslet är helt skattebefriat, uppskattas till 88 miljoner kronor initialt för att sedan öka till 267 miljoner kronor år 2025.

Regelrådet gör följande bedömning. Beskrivningen av vilka andra kostnader och verksamhetspåverkan förslaget kan medföra är alltför begränsade. Visserligen redovisar utredaren beräkningar av de offentligfinansiella effekterna (sida 146–147) vilket i vissa fall kan ge information om kostnaderna för företagen i och med att kostnaderna för staten i vissa fall indikerar besparingar för berörda företag. I föreliggande betänkande går sådan information dock inte att utläsa på ett rimligt sätt.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets påverkan på berörda företags andra kostnader och verksamhet bristfällig.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Utredaren anger att det finns en gräns för hur dyrt ett insatsmedel (diesel) kan bli innan konkurrenskraft och lönsamheten påverkas alltför mycket, trots miljönyttor. Priset som svenska jordbrukare betalar för drivmedel anges vara betydligt högre än vad jordbrukare i andra EU-länder betalar. Förslagsställaren framhåller att Sverige har höga ambitioner och krav för det inhemska jordbruket när det gäller miljö, djurskydd och smittskydd men har svårt att konkurrera på EU:s inre marknad. Utredaren konstaterar att svensk produktion, i jämförelse med andra länder, har låga utsläpp av växthusgaser per producerad enhet. För att den svenska jordbruksproduktionen inte ska tappa mer i konkurrenskraft anger därför förslagsställaren att det är viktigt att kontinuerligt följa upp konkurrenskraften och lönsamheten

Jordbruksverket förslås därför få ett utvidgat uppdrag att följa upp detta i den årliga redovisningen av livsmedelsstrategin. För att tydliggöra myndighetens ansvar för jordbrukets konkurrenskraft och lönsamhet förslås även ett förtydligande i myndighetens instruktion⁴.

Utredaren motiverar ändringen med att konkurrenskraft och lönsamhet bör ges en större tyngd rent formellt. Även om förslaget i sak inte bedöms innebära några förändringar i arbetsuppgifter eller prioriteringar på områden så bedömer utredaren att signalvärdet är stort.

Utredaren framhåller att förslaget innebär att Jordbruksverket ges i uppdrag att i sin årliga uppföljning av livsmedelsstrategin även utveckla nya indikatorer för en sådan bevakning. Exempel på priser som utredaren anser bör följas är priset på gödsel, växtskyddsmedel, foder och drivmedel. Utredaren menar att genom en sådan uppföljning ges en större helhetsbild över vilka kostnader som jordbruket och livsmedelsproduktionen har och att

⁴ Se kapitel 1 *Författningsförslag* i betänkandet samt punkt 2, s.1 i föreliggande yttrande.

denna uppföljning bör kontrasteras mot prisutvecklingen i andra länder varför utredaren föreslår att Jordbruksverket ska utföra internationella jämförelser.

Slutligen gör utredaren bedömningen att vissa företag kan ha möjligheter att få ersättning för de merkostnader som klimatåtgärder innebär medan den stora andelen av företagen har svårt att föra vidare merkostnaderna i livsmedelskedjan och därmed att konkurrera.

Regelrådet gör följande bedömning. I kapitel 3 ger utredaren en bra bakgrund till hur konkurrensen ser ut i de berörda branscherna samt vilka tidigare utredningar som utrett närliggande frågor. Detta bidrar till att förstå de berörda företagens situation och den kontext som förslagen presenteras. Däremot kan Regelrådet inte utläsa några konkreta analyser av vilka konsekvenser för konkurrensförhållandena som utredarens förslag förväntas medföra. En särskilt välvillig läsning skulle kunna uttyda att förslaget att Jordbruksverket ska ges i uppdrag att utveckla nya indikatorer för uppföljning av livsmedelsstrategin och att internationella jämförelser här förordas förväntas leda till att de berörda företagens konkurrenskraft ska öka, men det är långt ifrån självklart att det är en rimlig slutsats. Delaspekten är alltför otydligt redovisad för att det ska gå att dra några slutsatser av hur utredaren bedömer att förslaget kommer påverka de berörda företagens konkurrensförhållanden.

Regelrådet finner redovisningen av förslaget påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag bristfällig.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Såvitt Regelrådet kunnat utläsa finns ingenting angivet om regleringens påverkan på berörda företag i andra avseenden. .

Regelrådet gör följande bedömning. I likhet med utredaren har heller inte Regelrådet kunnat utläsa att förslaget skulle kunna få någon särskild påverkan på företagen i andra avseenden. Av den anledningen är det ingen väsentlig brist att redovisning i denna del saknas varför delaspekten bedöms godtagbar.

Regelrådet finner redovisningen av regleringens påverkan på berörda företag i andra avseenden godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Såvitt Regelrådet kunnat utläsa redovisar förslagsställaren ingenting om huruvida någon särskild hänsyn tagits till små företag vid regleringarnas utformning. Det framgår med önskvärd tydlighet att förslagsställaren är medveten om att en andel av de berörda företagen är små företag men alltså inte om detta har beaktats och, i sådana fall, hur det har påverkat regleringarna som presenteras i betänkandet. Denna delaspekt anses särskilt viktig sett till att den bransch som förslagsställaren söker reglera är så fragmenterad: där det stora flertalet jordbruk är små företag som ofta bedrivs på deltid medan ett fåtal jordbruksföretag står för en stor del av det totala produktionsvärdet och antal anställda.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till små företag vid regleringens utformning bristfällig

Sammanfattning av bedömning

En del aspekter i betänkandet redovisas på ett godtagbart vis, det gäller bland annat bakgrund och syfte, alternativa lösningar och nollalternativ samt regleringarnas överensstämmelse med EU-rätten. Den sistnämnda delaspekten redovisas utförligt.

Konsekvensutredningen har dock alltför många brister. Bland annat har utredaren inte gett en tillräckligt tydlig bild av vilka som påverkas av förslaget, i huvudsak gällande storleken på de berörda företagen. Betänkandet saknar också uppskattningar av vilka kostnader förslaget förväntas medföra. Det saknas även angivelser kring hur förslagen förväntas påverka konkurrensförhållandena för berörda företag samt huruvida utredaren tagit särskild hänsyn till små företag vid utarbetningen av förslagen i betänkandet.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredaren inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 26 januari 2022.

I beslutet deltog: Claes Norberg, ordförande, Anna-Lena Bohm, Hans Peter Larsson och Lennart Renbjer

Ärendet föredrogs av: Stig-Dennis Nyström

Claes Norberg
Ordförande

Stig-Dennis Nyström
Föredragande